

RENAȘTEREA

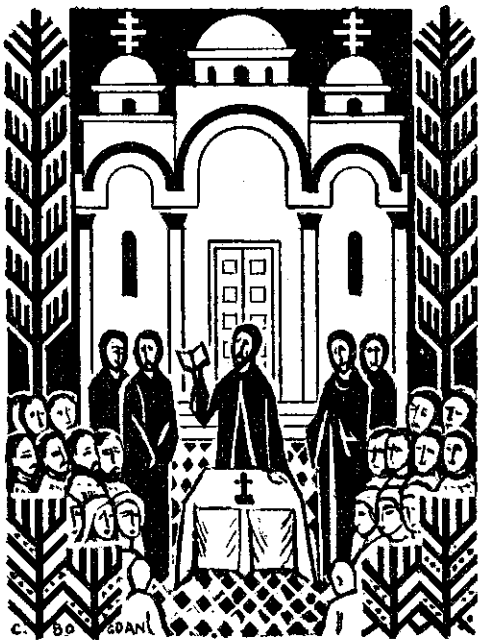
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
— Abonamentul: 450 Lei la an —

Redactor: Protoereu D. ANTAL
CLUJ, Strada Iuliu Maniu Nr. 31

CUPRINSUL:

Rep.: Ne apropiem... — *Pr. Gh. Micu:* Serbarea hramului la mănăstirea Sf. Ana din Rohia. — *Pr. A. Eftimie:* Explicarea psihologică a apariției sectelor. — *I. P.:* „Frăția Ort. Rom.” în stațiunea balneară Uioara. — *Un participant:* Cercul religios I, ținut în parohia Someșul-rece. — *Pr. Ion Bunea:* O carte de actualitate. — Cronică. — Comunicatul Casei de Amortizare relativ la lichidarea Creanțelor față de Stat.

NE APROPIEM...

Cu ajutorul bunului Dumnezeu ne apropiem de ziua mare și sfântă, — asemeni zilei de înființare a episcopiei noastre, — în care se va târnosi biserica catedrală din Cluj.

Ea va fi pentru veacuri semnul de piatră neclintită al ortodoxiei și românismului în capitala Ardealului.

Semnul ortodoxiei îl va purta ca biserică catedrală a re'nviatelor episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului, — tot atâtea locuri istorice, până eri desertate dela credința strămoșească, — unde se vor face zilnic servicii religioase spre preamărirea lui Dumnezeu și mângăierea sufletească a credincioșilor.

Semnul românismului îl va purta, întâi prin hramul simbolic ce și l-a ales — Sântă Măria mare, 15 August, — ziua istorică a intrării României în războiul de desrobire. Însăși ridicarea ei s'a făcut în primul rând spre slăvirea acestei istorice zi, ca un prinos de recunoștință către pronia cerească pentru izbânda finală a împlinirii visului de întregire a neamului. Afară de aceasta este singura clădire monumentală ce s'a ridicat în Ardeal, dela desrobire încoace, și credem că vor trece mulți ani până se va mai putea ridica o clădire asemănătoare ca măreție, stil și execuție, chiar și 'n cuprinsul întregii țări.

Cei ce n'au fost în ultimele patru luni la Cluj, când vor veni acum, vor rămânea foarte plăcut surprinși că în locul clădirii

incunjurată cu schele, cu material de zidire, cât și cu pomi în jur, stă azi o catedrală albă și sveltă, stăpânind măreț piața Cuza Vodă, care de azi înainte va trebui să-i poarte numele, căci a ei a devenit această piață. Trupul catedralei, ce părea la început neîmplinit, prin treptele din față și trăsarea terenului din jurul ei, a primit forme proporționale. Sveltețea, privită în ansamblul caselor din jur, e deplin justificată și-i place ochiului. Părțile coperișului terminate provizoriu sunt singurele cari supără și cred că va trebui să supere ochiul fiecăruia, pentru a fi îndemn tuturor la terminarea definitivă. La feliu va fi și va trebui să fie și interiorul unde provizoriul se va observa și mai tare. Pictura de pe cupolă, terminată definitiv va cere imperios să fie continuată și pe arcadele inferioare. Totasemea, ba poate și mai mult, se va cere continuată pictura din altar scoborită abea până la ferestrele de sus. Mai imperios se va pretinde continuat și înălțat iconostasul, ridicat abea cu rândul icoanelor împărătești. Vor avea în schimb formă aproape definitivă stranele, cât și tronurile, regal și arhieresc, apoi pardoseala în mozaic și decorațiile sculpturale ale pereților și columnelor sprijinitoare.

Avem foarte nădejdea că bucuria terminării provizorii și sfințirea ei pentru a se putea sluji în ea, va da tuturor îndemnuri, îndeosebi Prea Sfințitului nostru episcop,

pentru a continua terminarea definitivă cu aceeași perseverență uimitoare ca și până acum.

Deocamdată să o vedem sfințită și celelalte vor urma cu ajutorul lui Dumnezeu.

Rep.

Serbarea hramului la mănăstirea Sf. Ana din Rohia.

Din bună vreme s'au făcut pregătiri pentru serbarea hramului „Adormirea Născătoarei de Dumnezeu“ la mănăstirea din Rohia. Prea Sf. nostru episcop a delegat cu conducerea serbării pe părintele protoiereu D. Antal, revizor eparhial, care a sosit la Rohia încă Sâmbătă seara, în 12 August.

Duminecă în 13 August a celebrat sf. liturgie la biserica din sat, predicând despre „Puterea credinței“, fiind biserica arhiplină de credincioși. Vecernia a săvârșit-o la mănăstire, ajutat de pr. N. German.

Grupulețe de peregrini au sosit încă Duminecă seara, din câteva comune din jud. Maramureș. Aceștia mărturisindu-se la călugări, s'au împărtășit Luni în 14 August la sf. liturgie, oficiată de starețul mănăstirii. În decursul zilei sosesc puțini peregrini din jud. Satu-Mare. Un grupuleț de buni creștini din Firiza-de-sus și Groșii-Băii aduc ca danie un chivot de lemn, 2 sfeșnice de metal, luminări, tămâe, unt-de-lemn și 4 rânduri albituri pentru frații dela mănăstire. Tot acești credincioși au donat pentru mănăstire de curând încă 2 sfeșnice de metal și un rând de vestminte preoțești.

Luni seara au sosit peregrini în grupuri mai mari de prin comunele mai îndepărtate din jud. Someș și din câteva comune din jud. Năsăud.

Vecernia cu litie este săvârșită de delegatul episcopesc, protop. Dumitru Antal, prot. Ștefan Gheție, preoții: Alex. Manu, Gheorghe Micu, Pavel Picu din tractul Lăpuș și ierodiaconul Catedralei din Cluj, Anatolie Scurtu. După vecernie delegatul episcopesc vorbește foarte instructiv despre „Mărturisire“. Dar nu numai cu vorba arată importanța acestei sf. taine, ci la dorința mai multor peregrini începând dela vecernie neîntrerupt a tot mărturisit până după miezul nopții. Ba cam o oră și di-

mineața, înainte de-a celebra sf. liturgie, a trebuit să mărturisească, deoarece unii peregrini doriau să fie mărturișiți numai de D-sa, cu toate că au mărturisit mult-puțin aproape toți preoții prezenți. De notat e că pe lângă preoții din tract împărțiți pentru serviciu, numai pr. Gavril Micu din Poiana-Blenchii (Dej), însoțit de credincioși, a luat parte la serbarea dela mănăstire.

Înainte de miezul nopții s'a oficiat serviciul priveghierii împreună cu citirea paraclisului de către preoții: N. German, Gh. Micu, P. Picu și A. Perhaita, sub conducerea protopopului Șt. Gheție. La sfârșit pr. Gh. Micu ține o scurtă meditație despre „Puterea rugăciunii isvorită din credință“, accentuând adorarea Sfinților și a Preacuratei Fecioare Maria.

Marți, 15 August (ziua Adormirii Maicii Domnului) dimineața la ora 6 s'a început sf. liturgie oficiată de preoții: G. Micu-Poiana, I. Roman-Costeni și I. Both-Stoiceni, spre a se putea împărtăși credincioșii mărturișiți în decursul nopții. Dela ora 9—10 s'a făcut sfințirea apei și s'a citit paraclisul, servind prot. Șt. Gheție, pr. N. German și A. Perhaita.

Grupuri de credincioși din comunele învecinate au tot sosit până după ora 10, când s'a început celebrarea sfintei liturgii, condusă de delegatul episcopesc, protoiereu D. Antal, revizor eparhial, ajutat de ierodiaconul Anatolie Scurtu, prot. Șt. Gheție și preoții: N. German, I. Roman, A. Manu, Al. Herman, Gh. Micu, P. Picu și V. Puica. La strană au cântat frumos corul tineretului din Rohia, priceasna pr. Gh. Todea și cel mai impunător, cu vocea-i puternică, starețul mănăstirii protosinzel Gher. Guțu.

Imediat după sf. liturgie, părintele prot. D. Antal, delegatul P. Sf. Sale, a ținut o cuvântare impresionantă tratând despre rostul peregrinajelor și în legătură cu Maica Domnului accentuând rolul mamei creștine, fiind ascultat de peste 1000 de suflete dornice de cuvântul înțelepciunii.

Serbarea s'a terminat cu Sf. Maslu, oficiat de preoții: G. Micu din Poiana-Blenchii (Dej), Al. Herman, Gh. Micu, P. Picu, I. Both, V. Puica și ieromonahul I. Vasilian. La cassă au îndeplinit serviciu conștient și pr. I. Budu și T. Herman.

Dintre peregrinii intelectuali sunt de remarcat: Gr. Măgherușan, funcț. în Minist. muncii București, Șt. Bărbos, notar în Prundul-Bârgăului și familiile, Dr. P. Micu, din Tg.-Lăpușului; magistrul poștal L. Mihalcea, judecătorii Barbier și Rădulescu, Perhaița, dir. de bancă, Danciu, inv.-dir. (Rohia), secretar de plasă Bodea și familiile etc., studenți universitari și teologi: N. Șanta, Susa, I. Micu, Gh. Muntean, R. Paul, Pașca etc. Dș.: prof. Viorica Gheție, N. Manu, Gheție, etc. Preutese: Budu, Picu, Silvia Perhaița-Gâlgău etc.

După serbare la masa comună au participat peste 40 persoane. Pentru serviciu și găzduire se aduc mulțumiri și pe această cale starețului mănăstirii, protosincel Gherontie Guțu.

Pr. Gh. Micu.

Explicarea psihologică a apariției sectelor.

Pericolul național-social. — Mijloacele de apărare și combatere.

Suntem în plin sezonul vacanței, odihnei. Cete de plutocrați, aristocrați își fac ieșirea din capitală și din marile orașe, unii luând drumul străinătății, alții mai puțin pretențioși se mulțumesc cu altitudinea încântătoarelor priveliști ale țării, sau cu arșița Tekir-Ghiolului, Mamaiei etc., iar alții se mulțumesc pur și simplu să „coboare” la țară, spre a se „odihni”. Numai noi, bieții preoți dela sate și orașe, nu avem fericirea să intrăm în nici una din aceste categorii; pentru noi țara nu-i un Eldorado, ci un auto-da-fe. Și de ce n’ar fi explicabil accesul plutocraților, când au atâta bătaie de cap cu sutele de probleme cari „îngreuiază munca” peste an, încordează atenția, ba cer chiar „nopti nedormite”, în cari se ’nțelege, cafenelele și cluburile gem! Totuș, aș fi prea nedrept, dacă aș susține că nu sunt și oameni cari muncesc până la surmenaj intelectualicește, până la grozavă oboseală fizică, până la desgust și amărăciune pentru instituțiile în fruntea cărora sunt puși. Și sunt sigur că în avant-garda acestora din urmă, pun în prima linie pe Ierarhii noștri, cari luptă de câțiva ani de zile cu un dușman ireductibil și nemilos:

Statul Român, pentru a ridica Biserica națională la nivelul celor minoritare — auziți bine! — și pentru a face din preoțimea lovită și umilită, o aste curagioasă, care — fie și în batjocura actuală — să lupte pentru apărarea și menținerea credinței străbune, pentru apărarea celulelor-parohiilor, de felurii dușmani ai veacului acestuia.

Greu, foarte greu îmi va fi să realizez tema de mai sus; cu atât mai greu, cu cât cauzele apariției sectelor, pretutindeni și la noi, sunt atât de multiple și variate, încât nici celui mai bun sectolog nu-i vor fi cunoscute până la ultima. Nu vorbesc aci numai de țara noastră, ci de întreaga lume creștină, care are în sânul ei zeci de secte sau asociații religioase. Și dacă zic numai câteva zeci, e pentru că mă gândesc la cele cunoscute și cu o doctrină și cult stabilite; altfel ar însemna să zic peste 400 secte.

Nu încep tratatul de față dela etimologia cuvântului sectă, întru cât ar însemna să devin banal dela început, și acest lucru evitându-l, voi arunca o privire retrospectivă asupra apariției sectelor în lumea întreagă, ca mai apoi — prin comparație — să revin la țara noastră.

Dacă facem o incursiune în istoria popoarelor vechi, avem să întâlnim în sânul lor secte în adevăratul sens al cuvântului. Astfel la poporul iudeu: Fariseii, Saducheii, Eseii, Terapeuții, Nazareii, toate cu un fond religios iudaic, însă deosebite prin vederi și interpretarea legii. Iar dintre popoarele păgâne, Egiptenii n’au fost lipsiți de secte, nu mai puțin cele din Asia, în speță Indianii, Chinezii, Japonezii. Astfel, din sânul budhismului indian au ieșit o mulțime de secte, dintre cari cea mai însemnată este așa-zisa: Wodoo, ai cărei aderenți pretind că au puteri supranaturale: vindecarea diferitelor boli, prorocia etc.

Venim în veacurile primare ale creștinismului. Deși învățătura Mântuitorului a fost una, totuș dela începutul răspândirii ei în lumea păgână, apar gnosticii cari, spre fundamentală deosebire de sectele actuale, își au altă explicație: Amestecul sublimiei doctrine creștine cu învățătura iudaică și filozofia păgână și mai mult, dorința sau tendința singuraticilor indivizi, preținși a fi chemați să le împace fie pe toate, fie nu-

mai creștinismul cu câte una din ele. Contra lor a îndreptat mintea înaltă a Sf. ev. Ioan, Evangelia sa. Nici aici nu voiu obosi pe cetitor enumerând diferitele erezii ale veacurilor primare, e destul să fie răsfoită Istoria Bisericii.

În afară de ereziile ivite din atingerea creștinismului cu păgânismul și iudaismul, au fost și erezii ieșite din sânul creștinismului și cari rând pe rând au fost combătute și exterminate de sinoadele ecumenice și sinoadele locale din Biserica Orientului și Occidentului. Ei bine, aceste erezii ale veacurilor primare, cari au dispărut aproape cu totul, — afară de Nestorianism, care se menține în biserica coptă și armeană, — să fi fost un preludiv al apariției sectelor din timpul modern? E dubios, întrucât evul mediu bisericesc puține fapte a înregistrat pe terenul acesta, atât în apus cât și în răsărit, iar faptul că „împărăția de 1000 ani“ este și în doctrina milenistă actuală și în chiliasmul vechiu, cum și alte puncte, nu-i tocmai elocvent. Singur bogomilismul bulgar — de-o apariție târzie, sec. VIII—IX — se menține de-alungul evului mediu, iar ici-colo apar în apus și răsărit secte fără importanță prea mare. Se știe că bogomilismul își are origina în maniheismul persan, în dualismul așa zis: mazdeist și ramificațiile lui au fost în: nordul Africei, Tracia, mai apoi peninsula balcanică și muntele Athos, prin sec. XII—XIII. Se susține chiar că unele texte vechi românești, acelea din „Codex Sturzanus“ ar fi de proveniență bogomilică. Istoricii însă trag la îndoială. În evul mediu alta eră preocupă. Biserica papală voia cu orice preț supremația; cea răsăriteană strămtorită de mohamedani, luptă pentru menținere. Iar ca preocupare comună, a fost anularea schismei (1054) și unirea din nou, ideie abandonată cu totul după sinodul dela Ferrara Florența (1439) și mai ales după căderea Constantinopolului (1453). Iar dacă întindem evul mediu până la pacea din Vestfalia (1648), atunci trebuie susținut că ochii Bisericii au fost ațintiți spre Reformă.

(Va urma)

Pr. Andrei Eftimie-Fărău.

„Frăția Ortodoxă Română“ în stațiunea balneară Uioara.

Filiala protopopiatului Aiud (jud. Alba) a F. O. R.-ului, care a luat ființă între cele dintâi filiale constituite pe teritoriul Episcopiei ortodoxe a Clujului, înțelege să acționeze, desfășurând un program tot mai bine întocmit, menit a trezi și a lămurii conștiința religioasă, în spiritul tradiției naționale, păstrat nealterat în biserica ort. strămoșească.

În ordinea fixată pentru propaganda religioasă culturală la sate din vara anului curent, filiala F. O. R.-ului din Aiud la 15 August s'a deplasat în parohia de munte Bedeleu; Duminică în 20 August s'a întrunit în localitatea balneară Uioara (Ocnele-Mureșului), unde s'a desfășurat următorul program:

Înainte de masă corul mixt al F. O. R., format din intelectuali cu concursul ofițerilor din Aiud, a dat răspunsurile la sf. liturghie, după Muzicescu. Iar după masă s'a servit un scurt serviciu divin la biserică, apoi s'a ținut în prezența credincioșilor adunați, între cari erau și mulți oaspeți dela băi, ședința F. O. R.-uli, încadrată în câteva puncte de concert religios.

Corul F. O. R.-ului, dirijat de dl maior pens. Mih. Papiniu, s'a dovedit de cel mai prețios mijloc de înălțare în acțiunea pornită de Frăție, fiind și o dovadă de cece poate face devotamentul solidar pentru credință și biserică.

Au vorbit: Protop. Iosif Pop din Aiud, arătând legătura nedespărțită între conștiința religioasă ortodoxă și cea națională, cari, pe urma unui lung trecut de aproape două mii de ani, s'au identificat. Nu se poate închipui o adevărată înălțare națională fără de o renaștere religioasă indicată de duhul tradiției ortodoxiei noastre, ortodoxie crescută cu toată ființa și rostul istoric al neamului nostru.

Dl Dr. Adrian Dărămuș, președintele filialei Aiud a F. O. R.-ului, vorbește despre înjgheburile Frăției mirenilor ortodocși, lămurind scopurile acestei frății și îndemnând pe toți mireni ortodocși a se înrola în rândurile F. O. R.-ului.

A urmat conferința dlui prof. secundar I. Nistor, secretarul filialei F. O. R. Aiud,

despre armonia dintre știință și religie. Conferențiarul a dovedit, că între știință și credință nu poate fi nici un conflict, căci terenul credinței începe acolo, unde se sfârșește acela al științei.

Un titlu special de glorie pentru biserica ortodoxă și o dovadă mai mult, că ea a păstrat spiritul genuin al creștinismului este și faptul, că această biserică nu a provocat niciodată conflicte între principiile sale de credință și descoperirile științei; nu a cunoscut inchiziția; nu a persecutat pe nimenea pentru credințele sale științifice, cum a fost cazul lui Galilei, care le 1633 a fost silit de iezuiți să-și retracteze părerile; nu a ars pe nimenea pe rug..., ci a rămas la menirea sa proprie de a servi lui Hristos, purtând adeseori crucea lui, alături cu popoarele cari i-au rămas credincioase și pe cari biserica ortodoxă nu a căutat nici să le subjuge, nici să le stăpânească, ci să le servească și mângăie cu credința duioasă a mamei, care atunci când nu-și poate ajuta altfel fiul, știe să plângă alături cu el.

Di maior Dinculescu din Comandamentul Diviziei I. Vânători de Munte-Aiud, arată în cuvinte înflăcărâte necesitatea credinței religioase pentru sufletul omenesc, care numai încălzit de credință poate face acte de adevărat eroism. Aduce exemplul martirilor creștini, dintre cari foarte mulți au fost ostași; iar din istoria națională vöevozii cei mari, ca Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Constantin Brâncoveanu cu toții au fost luptători cu spada și unii și martiri pentru biruința crucii ortodoxe.

La sfârșit preotul locului, pâr. S. Savu, mulțumește membrilor F. O. R.-ului, cari prin manifestația lor, au prilejuit enoriașilor și oaspeților dela băi, veniți pentru întremare trupească, și aceste clipe de adevărată reconfortare sufletească.

I. P.

Admirabil lucru e religia creștină, care, deși pare să aibă ca obiect fericirea în viața viitoare, ne aduce fericirea și aici pe pământ! Religia creștină ne îndeamnă să nu ne punem nădejdea noastră în viața pământească, care e trecătoare și frământată de multe năcazuri și nenorociri, ci în viața viitoare „unde nu este durere, nici întristare nici suspin, ci viață fără de sfârșit“.

Montesquien.

CONFERINȚE PREOTEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE

Cercul religios I.

ținut în parohia Someșul-rece.

Parohia Someșul-rece, mulțămită vredniciei și iscusinței preoților: repositatul Nicolae Stănescu și fiul său, vrednicul paroh actual, Ioan Stănescu, în năzuința de a întemeia ceva grăitor vremurilor ce vor să vină, au întemeiat un impunător lăcaș de închinare Domnului.

În ziua de 9 Iulie a. c. în această modestă parohie ort. rom. s'a ținut cercul religios I. al preoților din protopopiatul Cluj, cu care prilej au fost sfințite trei clopote noi ale nou edificății biserici. A fost un prilej binevenit pentru manifestarea simțământului religios al poporenilor, nu numai din această parohie, ci din întreg jurul. Poporul credincios sf. noastre biserici găsește nimerit a face sărbătoare națională din toate actele lui în legătură cu sf. biserică. Vrednic de remarcat pentru ziua aceasta e faptul, că încă dinspre seara acestei zile întreaga comună era îmbrăcată în haine de sărbătoare, în așteptarea credincioșilor din jur, iar în ziua însăși a sărbării, toți credincioșii cu mic cu mare, în așteptarea desfășurării programului.

Serviciul divin s'a început la ora 8.30, săvârșit în biserica veche de preoții Traian Mocan-Agârbiciu, Ioan Radu-Luna-de-sus, Vasile Herdea-Măguri, Al. Fodor-Mărișelu, Eremia Santa-Muntele-rece, Cornel Buzura-Someșul-cald și parohul locului I. Stănescu. O slujbă înălțătoare, plină de evlavie și frumoasă demonstrație a drepte credințe ortodoxe. Pr. V. Herdea din Măguri, în cuvinte bine simțite a predicat despre Sfinții Părinți și statornicia în dreapta credință ortodoxă. Predica a fost bine aleasă și ascultată cu atențiune.

După terminarea serviciului divin am fost cu toții invitați la casa mult ospitalieră a parohului local, vrednic condusă de soția sa, dna preoteasă Aurelia Stănescu.

Foarte bună impresie a făcut asupra tuturor prezența vrednicului nostru șef, P. O. D. protopop Nicolae Vasiu, care ne-a onorat cu prezența sa.

La ora 3 d. m. s'a slujit vecernia de către toți preoții în frunte cu P. O. D. prot. VasIU. După terminarea vecerniei am plecat la biserica nouă, în procesiune. Noul lăcaș de închinare a fost frumos împodobit cu flori de tineretul comunei, sub conducerea dnei preotese. În mijlocul bisericii se aflau clopotele noi, admirabil împodobite cu flori, vechiul obicei al neamului nostru de a cinsti lucrurile scumpe lui.

E locul să amintesc, că două din aceste clopote au fost cumpărate de parohia Someșul-rece și unul de fruntașul credincios Ioan Cadiș și soția sa Maria, cari și cu alte ocazii s'au dovedit marinimoși donatori sfintelor biserici.

După sfințirea clopotelor, a predicat P. O. D. prot. N. VasIU, cu verva oratorică a dsale binecunoscută și mult apreciată, despre rostul clopotelor în bisericile creștine, cerând binecuvântare cerească și belșug asupra credincioșilor. Tot în biserica nouă a ținut conferință și pr. E. Șanta, despre cultul moșilor. Obiectul a fost bine ales și profund studiat. Pr. Șanta nu numai și-a dat silința să lucreze după cea mai bună știință și conștiință a dsale subiectul conferinței, ci a și reușit pe deplin.

Demn de arătat pentru solemnitățile zilei este să amintesc prezența numeroasă a credincioșilor nu numai din această parohie ci și a comunelor învecinate în frunte cu intelectualii. N'a lipsit să-și arate bucuria biserica soră gr.-cat., prin reprezentantul ei, P. O. D. protop. din Gilău Dr. Victor Pop.

Reîntorși la biserica veche, tot în procesiune, a urmat în casa preotului local o consfătuire intimă.

A fost un frumos prilej pentru manifestarea românismului la poalele Munților Apuseni de pe valea Someșului-rece și o afirmare cu tărie a existenței bisericii ortodoxe pe aceste plaiuri. Pentru noi, slujitorii altarului, este manifestarea de aici un îndemn spre întărirea credinței spre lucrări noi și un exemplu preotul Ioan Stănescu, om de muncă și adâncă înțelegere a vremurilor și necesităților sf. noastre biserici.

Un participant.

O carte de actualitate.

— Note pe marginea unui studiu documentat. —

Prodigioasa activitate a Prea Sf. Sale Episcopului Dr. Grigorie Gh. Comșa al Aradului, se vedește zi de zi prin lucrările valoroase pe cari le elaborează. S'a scurs un timp scurt dela apariția fericită a celebrei cărți „Tineretul României“ — răsplătită cu lauri binemeritați din partea Academiei Române — și iată că azi ne aflăm în fața altei lucrări isvorită din necesitatea de a concentra indisolubilitatea credinței ortodoxe de sufletul românesc.

Cartea despre care este vorba, poartă titlul „*Ortodoxia și Românismul în trecutul nostru*“. Fragmentar și sporadic această problemă de interpenetrare a celor două crezuri conciliate armonice în sufletul românesc, a mai fost tratată. Ceeace nu s'a realizat până acum în direcția aceasta a fost o privire de ansamblu pe latura istorică și documentară. Cartea P. Sf. Sale Episcopului Grigorie tocmai acest lucru îl face.

Infiriparea și cimentarea conștiinței ortodoxe coincide cu zămislirea poporului român, continuându-se acest proces de sprijin reciproc în tot decursul dezvoltării noastre naționale. Întemeiat pe acest adevăr atestat de realitatea istorică, autorul consideră „*Ortodoxia și Românismul frați de cruce*“ (Prefață). Dela apariția noastră pe arena istoriei, ei au fost străjerii neadormiți ai patrimoniului excesiv de bogat al sufletului românesc. În vajnica lor dârzenie s'au arătat totdeauna refractari față de tentativele opresorilor milenari, cari căutau să destrame și să macine viața noastră spirituală.

Autorul cărții, P. Sf. Sa Episcopul Grigorie, tratează problema succesiv, adică în ordinea evolutivă a lucrurilor. Pentru edificare e suficient să menționăm câteva din problemele abordate: Ortodoxia la leagănul neamului nostru, participarea ei la întemeierea principatelor, rolul ei pe timpul lui Ștefan cel Mare, pe timpul lui Mihai Viteazul, spiritul de jertfă al episcopilor în apărarea și conservarea românismului etc.

Ceea-ce înduioșează sufletul și inima până la lacrimi e martirajul preoțimii — mai ales a celei din Ardeal — în epocile de adânci prefaceri sociale, cum a fost revoluția lui Horia la 1784, revoluția lui Avram

Iancu și alte momente de importanță națională. Paginile cari adăpostesc aceste fapte de resemnată mucenicie și de eroism național a slujitorilor altarului ar fi de un real folos aceluia cari au nesocotința să afirme în parlamentul țării că preoțimea este o clasă inutilă și în consecință nu poate fi îndreptățită să solicite sprijinul statului. După cum spune însuși autorul: „...ortodoxia n'a decretat mucenici, dar a avut mucenici, *martiri ai crucii*, cari în acelaș timp erau viteji apărători ai Românilor” (pag. 6). Animatorii ideilor de profund naționalism erau atât vlădicii cât și preoții dela sate. Când marele nostru Mitropolit Andrei Șaguna înainta jalbe și mijloca pe căi diplomatice — cu energia care-l caracteriza — pentru drepturile Românilor, preoțimea Munților Apuseni grupată în jurul lui A. Iancu, da lupta piept la piept cu împilatorii seculari, suferind cele mai grozave chinuri și cele mai simțite lipsuri.

Contribuția neprecupețită la dobândirea drepturilor firești ale Românilor și-au dat-o fără șovăire slujitorii altarului din toate provinciile românești, pe vremuri despărțite. Aportul lor la promovarea cauzei naționale e redat detaliat și documentat. Achiziția acestor date se poate face cu mai mult folos prin lectura paginilor cari evocă duos acele vremi de restriște și de grea cumpănă.

Problema suferințelor îndurate de preoți sub dominația străină, a mai fost cercetată de dl consilier eparh. Dr. Seb. Stanca, în cartea intitulată „Contribuția preoțimii române din Ardeal în războiul pentru întregirea neamului”, Cluj 1925, dar D-sa nu s'a extins asupra provinciilor de peste munți. P. Sf. Sa Episcopul Grigorie aduce o cercetare istorică de ansamblu, după cum și spune P. Sf. Sa în prefață, în nădejdea că va fi urmată de lucrările altora, pentru a se pune în evidență un trecut care merită toată recunoștința și admirația.

Lucrarea „Ortodoxismul și Românilor în trecutul nostru”, după problemele pe cari le abordează, e un îndreptar prețios preoților și mai ales intelectualilor cari resping cu dispreț meritele ortodoxiei la formarea sufletului românesc. Aici găsim dintr'o privire succintă dovezi elocvente și incontestabile de îmbinarea fericită a sentimentului național cu sentimentul religios.

Extensiunea cărții e de 227 pagini și costă 50 Lei, așa că se poate procura cu ușurință, înlesnindu-se cumpărarea ei prin prețul modest cu care e pusă în vânzare.

Năsăud, 2 August 1933.

Pr. Ion Bunea.

CRONICA

Ziua sfințelor Paști în anul 1934, după comunicarea Sf. Sinod, se va prăzni în ziua de Duminecă 8 Aprilie.

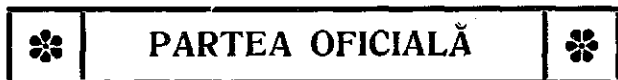
Deces. *Preotul D. Voniga*, cunoscut în toate cercurile preoțești, prin scrierile sale variate cu conținut bisericesc, a încetat din viață încă în luna Iulie, în comuna Ghiroc, protop. Timișoarei, unde a servit ca paroh. În timpul din urmă începuse tipărirea unei vaste enciclopedii bisericești, pe care nu știm cine o va continua. — Bunul Dumnezeu îl odihnească în pace!

Premii pentru cărți cu subiect bisericesc. Între premiile publicate de Academia Română, sunt și următoarele: Premiul „Eufemia și Ioan Andrei” de 4000 Lei (divizibil) se va da în 1935 celei mai bune cărți de predici bisericești pentru Duminecile și sărbătorile prăsnuite de ortodocși. — Premiul episcopiei Argeșului de 10.000 Lei se va da în 1934 pentru Monografia mănăstirii și episcopiei din Curtea-de-Argeș. — Premiul Min. Instr. și Cult. de 50.000 Lei, e pus pentru cea mai bună lucrare cu subiectul: Chipuri de vlădici și scriitori bisericești din veacul al XVII-lea. — Premiul Al. Tancoviceanu de 1000 Lei pentru istoria unei mănăstiri din România.

Mulțumiri. Consiliul parohiei Pietroasa-Turda, aduce vii mulțumiri persoanelor mai jos notate, care, cu toate vremurile grele, au făcut bisericii parohiale următoarele dării: Dna Elena Boarla din Turda a dăruit un potir de argint aurit și o linguriță de argint în valoare de 2000 Lei, preșuri în sf. altar în valoare de 700 Lei, 2 fețe de masă în sf. altar în valoare de 700 Lei, 4 lumini mari și 2 buchetare cu flori albe de ceară pe sf. masă în valoare de 220 Lei, în total 3620 Lei și un rând de odăjdii și un Evhologiu în valoare de 4200 Lei. — Dna Elena Marinoiu din com. Bujoreni jud. Vâlcea, a dăruit o față de masă în sf. altar și

6 prosoape pentru sf. icoane în valoare de 420 Lei și o maramă de mătase de casă pentru icoane în valoare de 120 Lei. — Ioana Marinoiu din com. Bujoreni jud. Vâlcea, a dăruit 4 prosoape pentru sf. icoane în valoare de 100 Lei. — Dna Ioana Marinescu din com. Nisipi jud. Vâlcea, a dăruit o maramă de mătase pentru sf. icoane în valoare de 100 Lei. — Dna Nicolîța Ștefănescu din com. Giulești jud. Vâlcea, a dăruit o maramă de mătase în valoare de 120 Lei. — Anica Lazar din com. Pietroasa-Turda, a dăruit o față de masă pe tetrapod în valoare de 60 Lei. — Valeria Baci din Pietroasa, a dăruit o icoană în valoare de 40 Lei. — Augustin Borza cu soția Maria a dăruit un policandru cu 6 brațe pentru lumini, în valoare de 4000 Lei. Dumnezeu să primească toate daniile și să ocrotească pe toți ceice au iubit buna podoabă a bisericii din Pietroasa.

Pr. Șt. Marinoiu.

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 5055—1933.

COPIE

COMUNICATUL

Caslei de Amortizare relativ la lichidarea Creanțelor față de Stat.

În baza telegramei Caslei de Amortizare Nr. 1034—1933, se face cunoscut că s'a prelungit termenul pentru solicitarea bonurilor de impozite, până la data de 10 Septembrie a. c., în consecință aceia cari n'au înaintat până în prezent, pot înainta până la data de mai sus prin Administrația financiară de Încasări și plăți, însă numai pentru creanța ce reprezintă salarii bugetare propriu zise și furnituri de materiale ce reprezintă hrana și furage din orice an ar fi creanța pentru care solicită bonuri de impozite, bine înțeles până la 1931 inclusiv.

1. Cererile se vor înainta Administrației financiare de Încasări și plăți, timbrate în conformitate cu legea timbrului, afară bineînțeles de cererile autorităților sau acele scutite prin legi speciale, ca I. O. V. etc.

2. Complectarea cererei se va face întocmai cum prevăd instrucțiunile de pe verso imprimatului (cererii).

3. Cererile nu se pot întocmi decât pe

formularul tip ce se procură dela Admin. fih. de încasări și plăți.

4. Fiecare creditor trebuie să facă cerere pentru dreptul lui chiar dacă este cuprins într'un titlu de creanță colectiv ca recipise de depozit provizoriu colectivă, ordonanță sau mandat de plată colectiv, stat nominativ etc. Acei creditori cari sunt cuprinși într'o recipisă colectivă care aveau la bază state colective, vor solicita bonuri prin cerere separată, specificând în cerere recipisa în care sunt cuprinși.

5. Aceste cereri individuale se vor depune timbrate și într'un singur exemplar, la mandatar (Titularul recipisei colective) care le va înscrie într'un borderou în dublu exemplar și aneză la acel borderou. Mandatarul ne va da un număr de ordine iar petiționarului o dovadă de primire.

6. Mandatarul va face o cerere în dublu exemplar, în care una timbrată. Totodată va aneză la cerere borderoul cu cererile individuale și recipisa de depozit provizoriu colectivă.

7. În petiție mandatarul va cere achitarea valorii întregi din recipisă urmând ca bonurile să se libereze fiecărui din solicitatorii trecuți în borderoul mandatarului, rotunjirea aplicându-se la fiecare drept în parte.

8. Mandatarul sau titularul pe numele căruia a fost emisă recipisa colectivă, nu este ținut să aștepte ca toți cei ce au drepturi cuprinse în acea recipisă să depună toți cererile și poate cere lichidarea recipisei chiar și atunci când a fost cerut cel puțin 50% din valoarea totală a recipisei, pentru diferența dintr'o sumă cerută și valoarea totală a recipisei se va cere din partea mandatarului o nouă recipisă urmând ca aceasta să ceară achitarea și acestui rest atunci când ceilalți creditori cuprinși în această recipisă se vor solicita prin el individual bonurile de impozite, — pe acea cale și după aceleași norme.

9. Creditorii instituțiilor de stat vor cere și personal lichidarea creanțelor prin bonuri de impozite, însă cererile vor purta certificatele mandatarului instituției respective, care va arăta suma ce are de primit fiecare furnizor.

Cluj, la 30 August 1933.

Consiliul eparhial.